

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

1. Wikipedia on oma nime saanud sõnade wiki ja entsüklopeedia liitmise teel. Peedia tuleneb kreekakeelsest sõnast paideia, mis tähendab haridust, teadmist. Mida aga tähendab havai keelne sõna wiki?

2. Pule e. Magareci sir on üks maailma kallemaid juustusorte, seda valmistatakse Serbias. Juust sisaldab 40% lehmapiima. Milliselt loomalt saadakse ülejäänud piim? See loom (*Equus asinus*) kodustati 5000-7000 tuhat aastat tagasi ja piimatootmine ei ole tema põhitegevus, ühe looma päevane piima kogus on umbes 1,5-2 liitrit. Eestis peetakse pigem lemmikloomana.

3. See tuntud iirlane ütles oma surivoodil: „Mu tapeet ja mina peame elu ja surma peale duelli. Üks meist peab minema.“ Ta suri vaesuses L'Hotelis Pariisis. Kirjanik elas selles hotellitoas pikka aega ja hauda viis ta suguhaigusest põhjustatud meningiit, mitte vulgaarne lilleline tapeet. Tema sulest on tulnud palju kõnekaid ja teravaid tsitaate, mis on tänapäevalgi veel väga aktuaalsed. Näiteks: „Jää iseendaks, teised kohad on juba võetud.“ Kes on pildil?

4. See tsitruseline (*Citrus maxima*) on pärit Kagu-Aasiast, metsikuna kasvab ka Fidži saare jõekallastel. Arvatakse, et Hiinasse jõudis umbes aastal 100 e.Kr., seal toodetakse praegu üle poole kogu maailma saagist. Väiksemad kasvatajad on Vietnam, Tai, USA, Mehhiko. Erinevalt teistest tsitruselistest ei moodusta selle enam kui sentimeetripaksusest valgest vahekattest sissepoole sopistunud, pikad, mahlaga täidetud kotikesed ühtset viljaliha vaid on välja arenenud üksteisest eraldi. Viljakambrid on ümbritsetud kõva nahkja kestaga.

5. 21.oktoobril 1702. sai Tallinna kodanikuks Hispaaniast Saragossa linnast pärit Alfonso Tellado Carvallido. Mis oli märgitud tema ametiks? Tallinnas oli ta esimene sellise asutuse pidaja, Narvas oli üks selline avatud juba 1697. Tänapäeva linnades võib neid asutusi juba peaaegu igal nurgal leida.

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

6. Kui kreeka tülijumalannat ei kutsutud Thetise ja Peleuse pulma siis vihastas ta südame põhjani ning heitis külaliste hulka midagi millest tekkinud vaidlused viisid lõpuks Trooja sõjani. Mille viskas Eris pidutsejate hulka? Need, kes ennast kreeka mütoloogias kodus ei tunne võiksid mõelda kuidas tülitekitajat kõnekeeles nimetatakse.

7. Pildil olev maal „Päevalilled“ on Vincent Van Goghi poolt 1880.aastal maalitud ning see asub Londoni rahvusgaleriis. Maali väärtuseks hinnatakse 84,2 miljonit dollarit. Millega ennastsalgavad rohepioneerid 21-aastane Phoebe Plummer ja 20-aastane Anna Holland 14. oktoobril pilti kaunistasid, et nad pääsesid suurde meediasse? Soovime pildile sattunud lisandi kohta võimalikult täpset vastust.

8. Millisele apostlile on pühitsetud Reomäe õigeusu kirik Saaremaal ning luterlikud Äksi kirik, Sangaste kirik ja Pilstvere kirik? 01.jaanuari seisuga kannab Eestis seda nime 1344 meest. Sellenimeline laulja sai ka jaanuaris toimuvale Eesti laulu poolfinaali.

9. Hersoni linn asutati 1778. vürst Potjomkini ettepanekul. Linna ehitamist asus juhtima selle aegne Mustamere Laevastiku ülemjuhataja. Kes oli see 1735 aastal Keila kihelkonna Vana-Karjaküla mõisas sündinud mees? Suri Sankt-Peterburgis 1801.a. Vihjeks suguvõsa vapp. Mehest endast on tuntum üks tema kirjandusega tegelenud järglastest.

10. Mõnede teadlaste väitel tõuseb valetaval inimesel nina ja silma sisemuruga lihaste temperatuur. Sellele efektile on antud nimi ühe ohtralt valetava ja ka muidu ebausaldusväärse kirjandusliku tegelase järgi. Kelle nime see efekt kannab?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

11. Kes on see sakslasest Euroopa tippametnik, kes sündis 1958. aastal Belgias, kus töötas tema euroametnikust isa. Praegusele ametile eelnes peaaegu 15-aastane karjäär Saksamaa valitsuses? Tal on seos ka Eestiga – nimelt kuulus Kreenhomi manufaktuur tema isapoolsele suguvõsale.

12. Millises Eesti linnas kutsuti linna läbinud raudteeosa *Kegelbahn'iks* (keeglirajaks)? Selle iroonilise hüüdnime pani tolelaegne Vene rahandusminister Sergei Witte, kelle arust oli plaanitud raudtee majanduslikult vähetähtis. Tema nimetas kogu raudteeprojekti selle nimega. Selle linna saksakeelne nimi oligi Kegel, täna kannab raudteejaamas asuv kohvik sama nime. Nimetage see, umbes 10 000 elanikuga linn.

13. Kelle autoportree see on? Kuni aastani 1935 kandis ta nime Grigori Tõnisson.

14. 1957. aastal leiti Novgorodis arheoloogilistel väljakaevamistel senini vanimaks peetav läänemeresoomekeelne kirjutis. Täpsemalt oli tegemist kolme kirillitsas kirja pandud karjalakeelse reaga. Teadlaste arvates pärineb tekst 13. sajandist. Mis materjalile oli tekst kantud?

15. Arhitekt Boris Mirov (11.06.1929-14.12.1996) on projekteerinud Lääne-Virumaale kaks klubi. Pildil on Aseri kultuurimaja. See teine asub meie vallas, valmis varem ja sarnasust on väga palju. Kus see asub?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

16. Vanakreeka matemaatik, poeet geograaf ja astronoom Eratosthenese elas umbes 276 eKr – 194 eKr. Tema suurimaks matemaatika-alaseks saavutuseks on algarvude leidmiseks kasutatav nn. Erathostenese sõel. Geograafina arvutas ta aga välja ühe olulise pikkuse. Ta tegi seda võrreldes varje, mis keskpäeval langesid eri laiuskraadidel ning arvutusviga tuli ainult paar protsenti. Mille pikkuse Erathostenes sel moel välja arvutas?

17. Sellised rongid on peamiselt kasutusel USA-s ja Kanadas aga ka näiteks Šveitsis. Pildil esiplaanil olev propellerilaadne aparaat asub rongi esiosas. Milleks neid kasutatakse?

18. Üks vähestest kohtadest mis võib endale lubada turistide arvu piiramist on Veneetsia – pandeemiaeelsetel tippaastatel külastas seda paarisajatuhande elanikuga linna üle 5 miljoni turisti aastas. Selline hulk rahvast tekitab päris palju müra ning mõned aastad tagasi kaaluti tõsiselt ühe turistide poolt kasutatava eseme keelamist linnas, kus suur osa tänavaid on kaetud munakivisillutisega. Lõpuks plaanist küll loobuti, aga mis taheti Veneetsias keelata?

19. Mis rahvusest on Suurbritannia peaminister? Tema vanemad on usutunnistuselt hindud ja pärit Indiast. Pakistanis on samanimeline provints pealinnaga Lahore ja Indias osariik pealinnaga Chandigarh. Selle rahva esindajaid on u. 110-120 milj. ja jagunevad: u. 76-80 milj. Pakistanis, Indias u. 29 milj. ja Suurbritannias koguni u. 2,3 milj.

20. Kui Kristiina Ojuland soovis 2014. aasta algul luua uut parteid nimega Ühtne Eesti, siis Teater NO99 tegi avaliku avalduse. Teater viitas sellele, et etenduse nime otsene eeskuju oli "Ühtne Venemaa" ning see sümboliseeris võimujanu, teisitimõtlemise mahasurumist ja agressiivsust. See ei sobi uuele Eesti parteile. Samas tegi teater ettepaneku valida nimi mõne teise NO99 lavastuse hulgast, mis võiks paremini sobida. Näiteks 2007. aastal esietendunud lavastust, mis põhines Nikolai Nossovi 1960. aastatel ilmunud romaanil. Sama tüki tõi 2013. aasta novembris välja lastele ka Vanemuine. Millist nime Kristiina Ojuland ei soovinud kasutada?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

21. Sakala on ühe versiooni järgi oma nime saanud sõnast „sakkama“. See võib olla tülikas töö, kui selleks puudub vajalik tehnika ja vajalikud teadmised. Näiteks Aru Tehnika teeb seda tööd 21 tonnise roomikekskavaatoriga, mis on varustatud spetsiaalse tööriistaga. Vanasti kasutati selleks ka tali abi, kuid tihti siiski rammumehe jõudu. Mida „sakkama“ tähendab?

22. BBC ajakirjanik Andy Walker tegi hiljuti huvitava tähelepaneku. Aastal 1913 elasid ühes Euroopa pealinnas lühemat või pikemat aega Adolf Hitler, Lev (Leon) Trotski, Josip Broz Tito, Sigmund Freud ja Jossif Stalin. Linna peeti tol ajal üheks Euroopa parimaks peidupaigaks. Mis linn?

23. Kes on pildil? Paar nädalat tagasi tähistas ta uudisekännise ületanud peoga oma kolmekümnendat sünnipäeva.

24. Inglismaal kutsutakse Mardipäeva ka kõhuvalupäevaks. Millest selline nimetus tuleneb?

25. Selle, suhteliselt värske olümpiaala kodumaaks on Šotimaa. Seal tulevad ka parimad vahendid – nii olümpiamängudel kui maailmameistrivõistlustel kasutatavad poleeritud graniidist kivid valmivad vaid väikeselt Ailsa Craig'i saarelt kogutud graniidist. Valmis kivide kaal peab jääma 17,24 ja 19,96 kilo vahele. Mis ala harrastamiseks neid kive tarvis läheb?

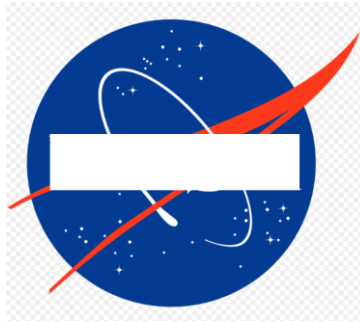
14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

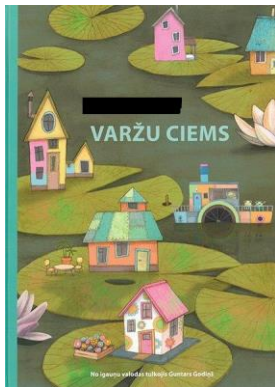
26. „See meie maa Mississippi – oma tiheda, laisalt vett juhtiva jõestiku võrguga on juba kauemat aega maa kultuur-jõudude tähelepanu ärratanud. Laialdased samblasood, soostunud heinamaad ja metsad.“ Nii kirjeldati seda jõge 1926. aastal välja antud raamatus „... ja tema veejõud“. Selle jõe vee jõudu on aegade jooksul tõesti hoolega kasutatud – lisaks jõel asuvatele tammidele väärib kindlasti märkimist laialdane palgiarvetus, mis kestis veel mõned head aastad peale Teist maailmasõdagi. Mis jõgi?

27. Pildil on ühe 1958. aastal loodud organisatsiooni logo. Nimetage palun see organisatsioon.

28. 1. augustil 2010 sai Eesti naiste korvpallikoondis EM-võistluste valikmängus 127:33 võidu, esimene veerandaeg võideti 41:3. Aasta hiljem peetud kordusmängus kaotati Eestile oma kodusaalis „ainult“ 41 punktiga (45:86). Huvitav on see, et sama riigi koondis võitis aastal 2002 väikeste riikide EM-il kulla ning oli 1996 ja 2008 samal turniiril teine. Nad on võitnud koguni 1987. aastal Vahemeremaade mängud! Millisest Euroopa riigi korvpallikoondisest jutt on?

29. Kes on raamatu autor? Nii läti, kui ka eestikeelne raamat ilmusid ühel ajal.

30. Mida nimetasid inkad „Päikese higiks“ ja „Kuu pisarateks“? Mendelejevi tabelis on esimese number 79 ja teisel 47. Mõlemad on väärtuslikud metallid, kuid rahana inkad neid ei kasutanud, nad hindasid nende esteetilisi omadusi. Üks õige 1 punkt, kaks õiget 2 punkti.

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

08. november 2022

VASTUSED

1. kiire(haridus)	Kaarel
2. eesel	Kaarel
3. Oscar Wilde	Eerik
4. pomel	Kristel
5. kohvivalaja, kohvikupidaja, kohvik	Kaarel
6. kuldne õun	Kristel
7. tomatisupp	Eerik
8. püha Andreas	Kaarel
9. Ivan Hannibal	Kaarel
10. Pinocchio efekt	Kristel
11. Ursula von der Leyen	Kaarel
12. Keila	Eerik
13. Vello Agori ehk Gori	Eerik
14. kasetoht	Kristel
15. Vinni	Eerik
16. maakera ümbermõõt	Eerik
17. lume eemaldamiseks rööbastelt	Kristel
18. ratastega kohvrid	Kristel
19. pandžab, pendžab, punjab	Kaarel
20. Totu Kuul	Eerik
21. Kändude juurimine	Eerik
22. Viin	Kristel
23. Liis Lemsalu	Kristel
24. Mardipäevale järgneb paast ja enne tuleb kõht täis süüa	Kaarel
25. jääkeegel e. kurling	Kristel
26. Pärnu jõgi	Kristel
27. NASA	Kristel
28. Albaania	Eerik
29. Kersti Kond	Kaarel
30. kuld ja hõbe	Eerik